

pravopisa pa še se niso zedinili v kljub toliko hvalisanej nemškej učenosti. Pa kaj nas Slovence brigajo Nemci? Skrbimo le sami za sebe. Slovenski pravopis je prav priprost in lehek. Tem bolj obžalovati je, da se ga nekateri trmoglavci nalašč poprijeti nečejo pisati svoja imena po starej nemškutarskej šegi n. pr. Schelessnigg. Še celó v gimnazijalnih svedočbah beremo čista slovenska imena pokvekana n. pr. Pollitsch namesto Polič. Vallenčag itd. To je zares bedast pravopis! Učitelji in odgojniki slovenske mladine! ne trpinčite s tako pisarijo slovenščine! A. Č.

Politični ogled.

Astrijske dežele. Dnes teden t. j. 24. apr. bodo naš svitli cesar obhajali 25letnico svoje poroke z bavarsko princesinjo Elizabeto. Svečanosti pri tej priliki bodo povsod, največje na Dunaju, kder se bodo od 19—24 aprila sprejemale čestitajoče deputacije itd. Državni zbor snide se še ta teden k svojemu poslednjemu delu. Potem bodo volitve. Liberalci se uže pripravljajo, posebno na Českem, kder so osnovali v Pragi centralni volilni odbor in izdali volilni načrt, v katerem razglašajo, kaj hočejo sedaj volilcem obetati, da bi od jih bili voljeni. Toda načrt je precej šepav in niti liberalnim vladinim listom ne ugaja. To je imenitno, ker kaže vedno večji razdor v liberalnem ustavovernem nemškem taboru. Slovenci na Štajerskem bodemo g. Hermana in g. dr. Vošnjaka zopet prosili, da prevzameta kandidature; hvaležno ljudstvo neče pogrešati med svojimi zastopniki toliko zaslužna in spretna boritelja. V Mariboru pa imamo nalog znanemu Seidlu še krono državnega poslanstva iz glave potegniti, če ne bo sam rad šel v politični pokoj! V Ljubljani so Slovenci pri volitvi za mestni zastop v 3. razredu sijajno zmagali! Slava! Dežmanovi nemčurji so hudo propali! — V Bukovini razsaja četa tolovajev strašno. Morali so vojaki iti nad nje. Mesenca maja bodo pri vojaki velike spremembe in povišanja, med novimi oficirji bo tudi več Slovencev! Za nesrečno mesto Szegedin je se nabralo 1,112.000 fl. Erdeljski katoliški škof Fogorassy je 30.000 fl. daroval za šole. Železniški most čez Savo v Brodu je prenizko nastavljen: parobrodi ne bodo mogli pod njim dalje, če bo Sava količkaj napeta.

Nova Avstrija. Za stavljenje katoliške cerkve v Banjiluki so cesar podarili 1000, za ono v Rami pa 1500 fl. V Sarajevu so ustrelili Mulo Begoviča, ker je trgovca Lehnerja blizu Vranduka umoril, in Huso Bataroviča, ki je ravno tam ubil in izropal italijanskega konzula Perroda! Začasna vlada pod vojvodom Württembergom je preveč pod magjarskim uplivom in je proglasila turškega generala Omerpaše razglas od l. 1859 ter mohamedanskim begom in agam potrdila vse pravice. Kristijani so tedaj zopet tlakarji in rabotarji, kakor prej. Mnogi se uže selijo proč od nas v Črnogoro!

Vnanje države. Ves svet pretresuje žalostna novica, da se je tretji Slovan našel, ki je svojega carja hotel umoriti. Velikonočni pondeljek ob 9. uri zgodaj je ruski car Aleksander II. v Petrogradu šel sprehajati. Brž sreča mladega, dobro oblečenega moža. Ta se ustavi, izvleče revolver, nameri v carja in sproži 4krat zaporedom, dokler ga niso zgrabili in na tla vrgli. Car je ostal nepoškodovan, kroglice so se zarile v steno bližnje hiše! Kdo je zločinec, še se prav ne ve. Hotel se je zastrupiti, pa so mu po sili vlili nasprotno vrčivce. Ves ruski narod, vsi vladarji čestitajo carju, da je smrti tako čudovito všel! Pravijo, da je zločincu ime Sokolov, učitelj, in da je od nihilistov bil nad carja poslan! Sultan ni dovolil, da bi evropski vojaki zasedli Rumelijo, rajši je kristijana Alekopašo proglasil za svojega namestnika v Rumeliji. Ali Bolgari utegnejo tega izvoliti za svojega kneza in tako bi Bolgarija bila vendarle združena v kljub vsemu upiranju Magjarov in turkoljubov! Albanci so šli italijanskega kralja prositi, naj jih sprejme pod svoje pokroviteljstvo. Sveto deželo z Jeruzalemom vred je sultan judu Rothschildu zastavil za 200 milijonov. Egipovski vice-kralj je angleške in francoske jerože izgnal, ker so večno le na to gledali, kako bi se velike obresti za posojene denarje redno plačevale. Zulu-Kafri so Angleže zopet grdo natepli; 12. marca je 4000 divjakov zalezlo 140 Angležev, vse posekalo in zajelo mnogo vozov s živčjem in strelivom. Samo 1 lajtnant in 39 mož je srečno pete odneslo.

Za poduk in kratek čas.

Iz Grada do Sarajeva.

(Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XVII. Ker se je meni v tabor mudilo, skrbel je hišni gospodar, da smo zamogli v kratkem k mizi sest. Stregel nam je gibčen mladenič, ki je imel na pol obrito glavo tako, da so mu na temenu rasli dolgi lasje, katerih gosta kita mu je plahutala po zatilniku in širokih plečah. Stal je kakor jagnjed ravno za našimi hrbtji, pazeč na vsakega gosta. Da se je nož ali krožnik le maličko genil iz pravega mesta, uredil ti ga je bliskoma. Ponudila se nam je riž-juha, govedina s friškim fažolom, pečen kokot z neko zelenjadjjo, katero so zvali: šalato. Ali meni se je zdelo, da grizem orehovo ali jelševo listje, tako je bila „šalata“ gorjupa, neokusna. Dobro, da je stal glinast vrč vode pred menoj, s katero sem si pogasil ta pekoči ogenj na jeziku. Po dovršenem obedu smo pili črno kavo, ktere ne more pogrešati pravi Bošnjak, bodi kristijan bodi mohamedan.

Turčin je postal med obedom nenavadno besedljiv in zgovorljiv. Nikoli mu ni hotelo vprašanj zmanjkati. Posebno rad bil bi znal, kako se bo mohamedanom godilo pod novo vlado. Po

njegovih mislih nimajo nič prijetnega pričakovati. Najbrž bodo odslej turčini raja, kristijani pa begi, age, efendije, morebiti še celo paše. Da nam neče dobro biti, pristavil je nevoljno, to se kaže že sedaj, to sem skusil nedavno že sam, ko mi je sosed Nikola psoval dragega očeta in ljubo mater. Spomin na umrle starše ga je tako prevzel, da je zastokal in po mizi udaril rekoč: na kosce hočem zdrobiti onega šejtana (vraga), ki mi zasramuje majko. Župnik je tolažil bega, kateremu so oči žarele kakor srditemu levu in se obraz temno grbančil, naj se vendar umiri ter pomisli, da je ovi budalasti Nikola večkrat pijan in ne vé, kaj govori. Kristijani so vsakako priljudni, spravljeni, prizanesljivi in dobrohotni, in jih sveta vera jim nikakor ne dopušča, da bi kterelega človeka žalili, a še manj trpinčili. On ne sme soditi kristijanov po ovem pijancu. Omeniti moram, da je mohamedancu skoro največji greh, če mu kdo starše, brate, sestre ali druge sorodnike preklinja in zmerja. O tej priložnosti sem spoznal turško besnost, turško divjanje. Ako se je drznil ta neskušani mladč v pričujočnosti njemu ne podložnih, tujih ljudi tako razsajati, da so po mizi kupice plesale, noži in vilice kvišku poskakovale, kako se je moral pač repenčiti v sredi uboge, zapuščene raje? Nikakor ne dvomim, da je zgrabil za naprašeno pištolo ali za nož, oster ko britva, in je podrl na tla svojo žrtvo — zatirano rajo. Ko si je razjarjeni turčin nespametno jezo zopet nekoliko potlačil z debelim kosom pečene kuretine, pričel je govorico o drugih za-nj gotovo važnejših rečeh. Ah! zdehnal je globoko, da bi pač Avstrijanci poznali našo vrlo knjigo, zlati koran, kako vse lepše bi mislili o nas, in kako vse drugače ravnali z nami. Evo, gospodine! obrne se proti meni, ko bi ti znal čitati to delo našega preroka Mohameda! Kako bi se mu čudil! Odslej se je sukal naš govor le o tej hvalisanej knjigi. Veselilo me je, v srce veselilo, da sem vsaj nekoliko, če tudi le površno, poznal od Turkov tako čislani in ljubljene koran, ktera beseda pomenja to, kar zbirka ali berilo — čitanka. Nikdar nijsem mislil, da mi bode učenje par vrstic iz alkorana kedaj koristilo! Grabila me je zelena jeza, ko sem ga moral o svojem času v roke vzeti, misleč, da se to godi le za prihodnje pozabljenje, ali danes me je sprehajalo belo-rudeče veselje, ko sem zamogel begovej radovednosti zadostiti in še menda več ko zadostiti!

Oprosti dobri turčine! (tako treba, kakor sem zvedel, mohamedanskega Bošnjaka nazivljati, ako češ, da se mu prikupiš. Kedar pa hoče on lepo govoriti, onda imenuje vsakega, bodi Vlab bodi Švab, komšijo, t. j. soseda, prijatelja, znanca) turčine! oprosti, rečem torej begu in nadaljujem prav resno: po Austriji ima mnogo učenih mož, ki natančno poznajo vaše tako imenovano sv. pismo ali koran. Ta knjiga je preložena v razne jezike, ki se govoré po našem cesarstvu. Sicer se pa tudi nahajajo učenjaki, ki morebiti tako dobro

razumijo koran v izvirnem, t. j. v arabskem jeziku, kakor vaše hodže. Ti imaš mnogo denarja, zato lahko potuješ v velika mesta, kakor v Beč, Gradec, Prago, v Budim-Pešto, in našel bodeš tam učiteljev, ki bodo vrlo umeli — to hvalisano knjigo na vsako stran tolmačiti, in ne samo le čitati. Avstrijanci predobro poznajo vašo pismo, pa tudi nauke, zakone, pravice, krivice, resnice, laži, sploh vse, karkoli obsega. Turčine! le tolaži se, ne boj se za svojo vero, ona se ne bo silovito preganjala. Tudi v prihodnje bodeš smel čitati knjigo, ki ti je tako k sreči priručna. No! koliko sur pa ima „zlatna“ knjiga, kakor jo imenuješ? Komšija 114, odrezal se je vesel, lice pa mu je žarelo otročje radosti. O kom govori postavim 12 poglavje? O Jusufu! O Jusufu! (Egiptovskem Jožefu). kričal je mahajé z rokama in teptaje z nogama. S kterimi besedami pa začčenja vsaka sura? In tu je beg z nepopisljivim veseljem in milim glasom, kakor izven sebe, vskliknil: „Bismillahi rahmani rahimi“ — V imenu boga, usmiljenega usmiljenca. Te so besede vsakemu mohamedancu sladke in svete, ktere rad po 7krat zaporedom z veliko pobožnostjo in spoštljivostjo izgovarja. One stojé na pričetku vsake sure, izvzemši deveto; one se pri molitvah večkrat ponavljajo, se navajajo v nesreči, v nevarnostih, v tugah in težavah. Zato nje je tudi beg s takim povdarkom in ponosom izgovoril, da sem se mu moral čuditi. Pa tudi njega se je začudenje tako polastilo, da mu je sapa zastajala in so mu skoro oči skipele. Vse bi veroval, le tega ne, da zamore kakšen človek, kristijan, daleč tam gori med džauri doma, poznati le po imenu turško biblijo, ne pa še zapopadka posameznih odlomkov. To je preveč, to presega ozke meje razuma nešolanega mohamedanca. Ta razgovor me je z begom boljše spoprijaznil. Ker sem opazil, da je tako vesel in živahen postal, poprašal sem ga uljudno, da li pozna „Isusa“. Sirota ni znal druga odgovoriti, kakor to le: dakako! tudi mi poznamo Isusa. On je bil pengaber (prerok). Čifuti (tako imenuje Bošnjak židove) so ga na les pribili. Vi ga sedaj kakor Boga moliti. Naš veliki prerok je pa Mohamed; veliki je še Adam, Abraham in pa David. Te 4 mi najbolj poznamo. Ali Mohamed je vedno prvi in ostane prvi. Ni ga moža večjega nikder od nja. On je prvi za Bogom. Ime Mohamed je mladenič vselej spoštljivo izrekel, da si uže iz tega lahko sklepal, kako močno čisla tega svojega „svetca“. V spoštovanju vere, zakonov in utemelitelja teh reči — bi pa kristijani v resnici smeli posnemati zaslepljene Turke. Turek živi in umre za svojo vero, za svojega proroka. On se nikoli ne sramuje, da je mohamedan. Ponošen je na to, da mu je dragi Allah to milost dal, da se je rodil v čisti veri Mohamedanovi. Za živo glavo ne bi prestopil naredb in obredov svojega verozakona p. posta, umivanja, klanjanja itd. Kedar pride čas molitve, opravi svojo molitvo, kjer ga ravno odločeni čas doleti: na ogonu, na cesti,

v kavarni, pri veselici. Ko pa dovrši svojo dolžnost, onda se mu sree umiri, onda se mu zdi, da je prerojen. Kako pa kristijani ravnaajo, kedar k molitvi pozvoni? kako pa oni molijo edino pravega, resničnega Boga, če nevedni Turki krivega Boga tako častijo? Kako? kaj? oni molijo? častijo? se ne sramujejo? E pa bolje, da molčim. Rudečica zaliva obraz človeku, ki je tako nesrečen, da zajde med ljudi (in kje njih dandanes ne najdeš takih nemarnih bogakletnežev), ki se norčujejo iz najsvetejših reči, ki zatajujejo svojo vero, ki se sramujejo, da so kristijani. Kaj misliš čitatelj, s kom bode večni sodnik večje usmiljenje imel, s spridenim kristijanom ali z nevednim Turkom?

(Dalje prih.)

Smešničar 16. Utrujen Rus je stopil na železnico, da bi se iz Moskve peljal v Orel. Rad bi bil zaspal, toda dolgo ni mogel dobiti tak kupé, kder bi bil sam v njem. Peljalo se je namreč tudi 5 brbljavih in smradljivih Judov ž njim. Jeden ga vpraša: gospod, od kod prideš? Rus mu čemereno zarenči: naravnost iz Astrabana bežim, ker ondi razsaja strahovita človeška kuga! Judi se prestrašeni spoglednejo in uže pri prvi štaciji vsi posmukajo iz nevarnega kupeja, prebrisani Rus pa je mirno spal tje do Orela!

Razne stvari.

(*Novih Šmarnic*) letos ne bo. Izdala se bo Doklada k predlanskim šmarnicam č. g. dr. Sterbenca, obsegajoča na 9 polah 9 premišljevanj o slavi Marijinej in 31 zgledov za vsaki den mesenca. Bukvice so tiskane in veljajo nevezane 50 kr. trdno vezane 65 kr. v polusnji 70 kr. Kdor pa naroči ob enem še dr. Št. šmarnice, ta dobi obedve knjigi vkup po 1 fl. 30, 1 fl. 45 in 1 fl. 55. Za poštnino se naj pridene posebič 5 kr. in pošlje po poštni nakaznici. Naslov se naredi: „Narodna tiskarna“, ali „Klerrova knjigarna“ ali „uredništvo Slovenca“ v Ljubljani (Laibach).

(*Čuden testament*) naredil je g. Pulpah, vlastelin v Samošu pri Velikej Nedelji. Naročil je, da mu morajo 48 ur po njegovej smrti odrezati glavo, češ, da je bila prečedna, da bi s truplom vred trohnela. Njegova volja se je spolnila 7. apr. vpričo večih svedokov. Mož je bil blizu 90 let star!

(*Šolska mladina*) dobi zopet šole oproščeni den, kedar se bo k sv. obhajilu peljala. Tudi tukaj se uže udajajo liberalni šolski gospodje potrebam katoliških otrok!

Kmetijska podružnica na Laškem je sklenila iz drevesnic v Hrastniku in Trbovljah sadunosna drevesca zapstoj oddajati pridnim kmetiskim fantom, pridnim sadjerejcem premije v denarjih delivati in lahko nmeven spis o sadjerejstvu pri-skrbeti!

(*Zaprti gozdar*) grajščine Faal dobil je novo tožbo, ker je Paul Glaserjevo ženo snubil in se

ž njo, se vé od lutrovskega pastora, poročiti dal, preden je njeni mož umrl. Lep ptič, ta nemški Franc Schwertführer.

(*Živinska kuga*) v Bosni se tako hudo širi, da je štajerski namestnik vvaženje goved, ovac, koz, kož itd. na Štajersko prepovedal.

(† *Vincencij Globočnik*) bivši okrajni glavar v Slov. Gradcu, vitez reda Franc-Jozefovega, namestnijski svetovalec v pokoju, je umrl v Gradcu 72 let star.

(*Ptujska čitalnica*) ima 20. aprila občni zbor ob 5. uri popoldne. Načrt: poročilo o prihodnjih čitalničnih prostorih in o preselitvi čitalnice — poročilo o družbeni delavnosti — poročilo blagajnikovo — volitev ravnatelja, 6 odbornikov in 3 namestnikov.

(*V Hrastniku*) je velikonočno nedeljo pri-leten knap in oče dinamitno patrono užgal, ki mu je roko vnesla, kakor da bi mu jo odrezala.

(*Bankovce delal*) in izdajal je Matej Plevnik v Jemskem pri Brežicah; sodnija ga je zaprla.

(*Zakrament sv. birme*) se bo delil v ptujskem okraju: 23. maja v Wurmbergu, 24. pri sv. Vrbanu 25. pri sv. Andrašu, 26. pri sv. Lovrenen, 27. v Polenščaku, 28. pri sv. Marjeti, 29. maja pri sv. Marku, 2. junija v Ptuju, 3. junija pri čč. oo. minoritih za slovensko faro v Ptuju in 4. junija v Hajdini.

(*Presentiran*) za faro št. Vid pri Waldeggu je č. g. Jožef Tombach.

(*Za dijaško semenišče*) daroval je preč. gosp. sekovski kanonik Matija Robič 1000 fl., č. g. J. Lenart 5 fl.

(*Za družbo duhovnikov*) sta vplačala čč. gg. Frece 11 fl., Inkret 2 fl. (letn.)

(*Dražbe.*) 19. apr. Jurij Gaube 2000 fl., Fr. Brglez 845 fl., Marija Zaplata 6212 fl. v Volčjem vrhu, Marija Ploč 8448 fl. v Dobrenjem; 22. apr. Terezija Kupferschmid v Kamei 10.723 fl.; 23. apr. Janez Hotko v Dunemselu 1182 fl., Anton Soršak v Črešnjevcu; 25. apr. Janez Vidovič 200 fl., Jernej Wellna 6049 fl. v Cmureku, Anton Hribernik 2630 fl. v Oplotnici; 26. apr. Jožef Sešerko v Polenščaku 1150 fl., 29. apr. Marija Kacijan v Hodošah 180 fl., Franc Klac v Lakjivasi 460 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Jačmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	7 64	4 65	5 20	2 90	4 81	4 20	4 60
Ptuj . . .	6 —	3 90	3 90	3 10	3 90	3 80	4 10
Varaždin . .	5 30	3 30	3 10	2 20	3 50	3 40	3 20
Dunaj } 100	9 55	6 68	8 80	6 32	5 35	6 85	—
Pešt } klgr.	8 55	5 45	6 50	5 47	4 45	4 65	5 —